

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Departament Gospodarki Ziemią
Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 – zagadnienia geodezyjno-prawne związane z jego realizacją

Jerzy Kozłowski – Z-ca Dyrektora Departamentu Gospodarki Ziemią

Warszawa, 25.06.2014

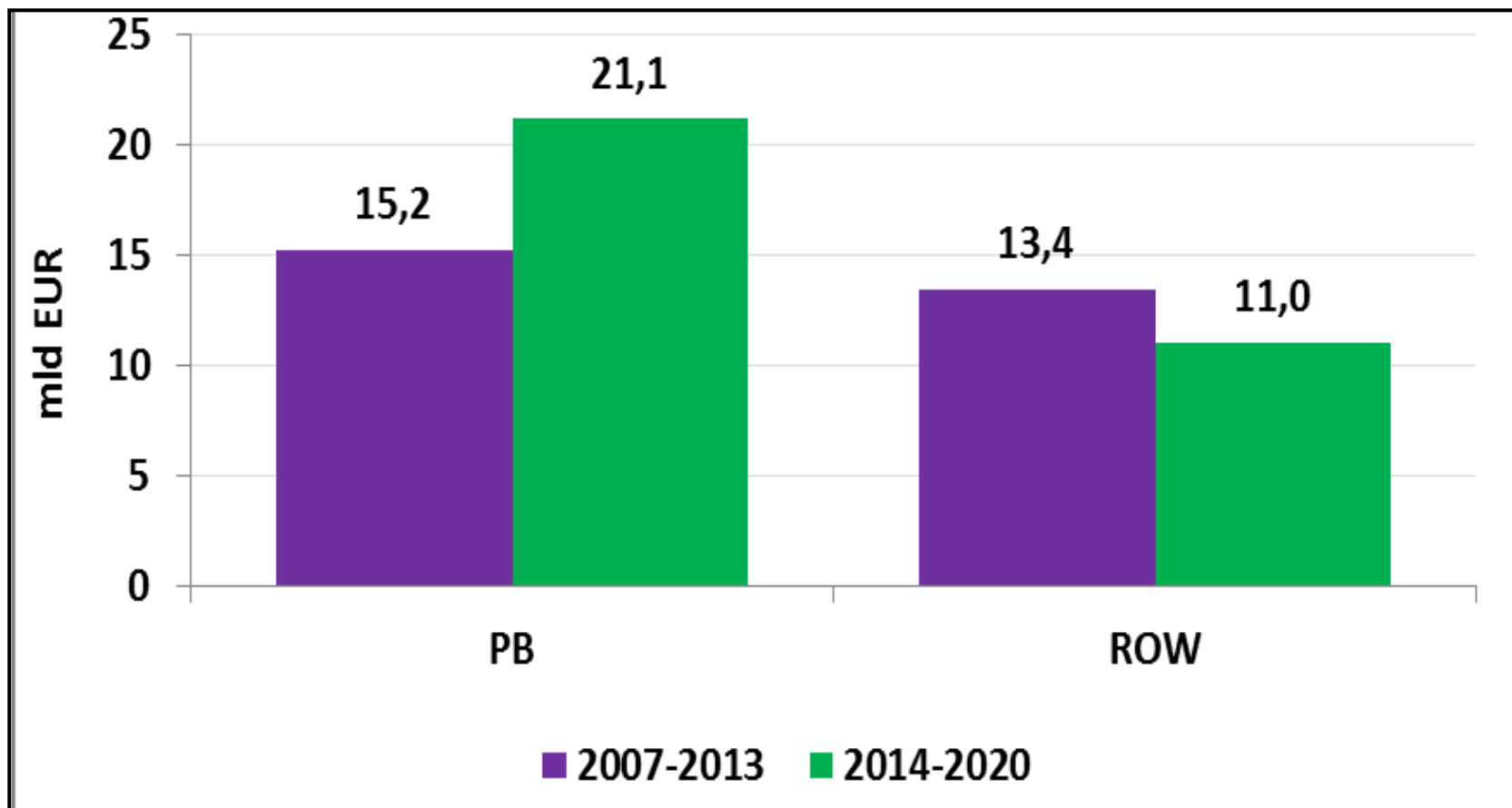
Wspólna Polityka Rolna UE i wsparcie obszarów wiejskich w Polsce w latach 2014 – 2020

Przebieg prac nad reformą WPR:

- **2009-2010** – kierunkowa debata/konsultacje publiczne
- **październik 2011**: oficjalne rozpoczęcie prac nad rozporządzeniami
- w Radzie prace prowadzą kolejno prezydencje: **poliska**, duńska, cypryjska i irlandzka; w PE – Komisja ds. Rolnictwa
- **marzec 2013**: mandat Rady dla PREZ oraz stanowisko PE
- **kwiecień - czerwiec 2013**: intensywne rozmowy trójstronne
- **25 czerwiec 2013**: kluczowe rozstrzygnięcia podczas Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w Luksemburgu
- **26 czerwiec 2013**: kompromis polityczny między Radą i PE
- **jesień 2013**: formalne przyjęcie aktów prawnych
- **jesień 2013**: rozwiązania przejściowe na 2014 r.

Wysokość kopert finansowych na płatności bezpośrednie oraz na rozwój obszarów wiejskich z budżetu UE dla Polski w latach 2007-2013 i propozycji na 2014-2020 (mld EUR, ceny bieżące)

Płatności bezpośrednie (1)

- Możliwość **przesuwania środków finansowych między filarami** (do 25% z II na I filar) – możliwość utrzymania średniej stawki płatności bezpośrednich w wysokości 240 euro / ha
- Możliwość kontynuowania do 2020 r. **wsparcia z budżetu krajowego**,
- Płatności wyłącznie dla „**aktywnego**” rolnika: lista wykluczeń (np. lotniska, koleje, tereny sportowe i rekreacyjne),
- **Degresywność płatności**: obowiązkowa redukcja na poziomie 5% dla kwot powyżej 150 tys. euro w państwach, które nie wdrażają płatności do pierwszych hektarów

Płatności bezpośrednie (2)

- Kontynuowanie **uproszczonego systemu płatności bezpośrednich SAPS do końca 2020 r.**,
 - **Nowe komponenty systemu płatności:**
 - płatność „zielona” (30%),
 - płatność dla młodych rolników (2%)
 - płatność dla małych gospodarstw (10%)
 - płatność powiązana z produkcją (13+2%)
 - redystrybucyjna płatność do pierwszych hektarów
 - płatność dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi / ONW
- obowiązkowa dla p.cz.
- dobrowolna dla p.cz.

Płatności bezpośrednie (cd.)

- **Płatności związane z produkcją:**

- do 15% koperty krajowej (13% + 2% na rośliny strączkowe),

- płatności będzie można stosować w następujących sektorach:

zboża, nasiona oleiste, rośliny wysokobiałkowe, **rośliny strączkowe**, len, konopie, ryż, orzechy, ziemniaki skrobiowe, **mleko** i przetwory mleczne, nasiona, **mięso baranie** i kozie, wołowina i cielęcina, oliwa z oliwek, jedwabniki, susz paszowy, chmiel, burak cukrowy, trzcina cukrowa i cykoria, owoce i warzywa oraz zagajniki o krótkiej rotacji.

Płatności bezpośrednie (cd.)

- **Płatność dla młodych rolników:**

- obowiązkowa dla państw członkowskich (do 2% koperty płatności),
- stawka podwyższona o 25%
- limit wspieranej powierzchni z przedziału **25 - 90 ha**,

- **System dla małych gospodarstw:**

- zamiast pozostałych płatności
- płatność ryczałtowa albo kwota płatności należna „normalnie” w systemie standardowym - **limit 1250 euro/gospodarstwo** – poniżej **1250 euro** płatności otrzymywało w Polsce w 2011 roku około **730 tys. gospodarstw** (ok. **54% ogółu beneficjentów**), które posiadały **2,2 mln ha** (16% ogółu objętych płatnościami)
- wyłączenie z kontroli spełniania wymogów zasady wzajemnej zgodności,
- zwolnienie ze stosowania praktyk zazielenienia.

Zazielenienie płatności – podstawowe zasady

- **Praktyki obowiązkowe:**

- dywersyfikacja upraw,
- utrzymanie trwałych użytków zielonych (TUZ),
- utrzymanie obszarów proekologicznych (tzw. EFA)

lub

- **Praktyki równoważne:**

przynoszące ten sam, bądź wyższy poziom korzyści dla środowiska i klimatu jak praktyki obowiązkowe. Mogą obejmować elementy programu rolno - środowiskowo - klimatycznego albo krajowe lub regionalne systemy certyfikacji środowiskowej.

Lista praktyk równoważnych będzie określona w załączniku do rozporządzenia.

Zazielenienie - uproszczenie pierwotnej propozycji KE

- gospodarstwa do 10 ha powierzchni gruntów ornych wyłączone z wymogu dywersyfikacji upraw,
- gospodarstwa 10 - 30 ha: minimum 2 różne uprawy; powyżej 30 ha: minimum 3 uprawy,
- gospodarstwa do 15 ha powierzchni gruntów ornych wyłączone z wymogu wykazania obszarów proekologicznych (EFA),
- udział obszarów EFA w gospodarstwie na poziomie 5%, po raporcie KE w 2017 r. odsetek może wzrosnąć do 7%,
- utrzymanie TUZ na poziomie kraju / regionu,
- Sankcje: pierwsze 2 lata: 100% płatności zielonej, w kolejnych latach do 120% i 125%.

Wspólna Organizacja Rynków Rolnych

- Przedłużono funkcjonowanie **kwot w sektorze cukru** do września 2017 roku,
- Włączono (z pewnymi modyfikacjami) do tekstu rozporządzenia rozwiązania tzw. **pakietu mlecznego – kwoty mleczne do 2015 r.**,
- Zwiększono **limit skupu interwencyjnego masła** z 30 tys. do 50 tys. ton,
- Refundacje wywozowe ustalono na poziomie zerowym i będą stosowane tylko jako środek zarządzania kryzysowego
- Zapisano listę sektorów, które mogą być objęte normami (wycofano się z pomysłu wprowadzenia ogólnej normy handlowej)

Kwestie horyzontalne/finansowe

- **Przeliczanie płatności bezpośrednich** wg średniego kursu EBC z okresu 1 m-ca przed 1 października danego roku,
- Włączenie **Ramowej Dyrektywy Wodnej** do zasady wzajemnej zgodności dopiero po jej implementacji przez wszystkie państwa członkowskie
- **Rezerwa kryzysowa** w wysokości 400 mln euro (ceny stałe z 2011 roku) będzie tworzona corocznie przez zastosowanie mechanizmu dyscypliny finansowej; środki niewykorzystane z rezerwy będą zwracane rolnikom w kolejnym roku w postaci płatności bezpośrednich
- **Dyscyplina finansowa:** obejmie płatności bezpośrednie tylko w gospodarstwach rolnych otrzymujących ponad **2 tys. euro** - w Polsce w 2011 r. poniżej 2 tys. euro otrzymało około **955 tys. gospodarstw (71%)**, które posiadały **3,7 mln ha UR (27%)**.

Krajowy system ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności – aspekty geodezyjno-prawne

- Rola AR i MR
- Definicje gospodarstwa rolnego, producenta, producenta rolnego, działki rolnej....., potencjalnego beneficjenta itp.
- Element składowe systemu
- System identyfikacji działek rolnych
- Współdziałanie z organami sgik – model katastralny
- Rozwój systemu

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Projekt

Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020

III projekt
z dnia **7 kwietnia** 2014 r.

Cel główny PROW 2014-2020

Poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program jest ukierunkowany głównie na wzrost konkurencyjności rolnictwa z uwzględnieniem celów rolnośrodowiskowych.

Struktura PROW 2014-2020 (1)

Priorytet 1 Transfer wiedzy i innowacje

- Transfer wiedzy i działalność innowacyjna
- Usługi doradcze
- Współpraca

Priorytet 2 Konkurencyjność gospodarstw rolnych

- Modernizacja gospodarstw rolnych
- Rozwój małych gospodarstw
- Rozwój usług rolniczych
- Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa
- Premie dla młodych rolników

Struktura PROW 2014-2020 (2)

Priorytet 3 Łańcuch żywnościowy i zarządzanie ryzykiem

- Przetwórstwo i marketing produktów rolnych
- Systemy jakości produktów rolnych
- Grupy producentów
- Podstawowe usługi... targowiska
- Przywracanie potencjału rolnego
- zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych

Struktura PROW 2014-2020 (3)

Priorytet 4 Rolnictwo i środowisko

- Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne
- Rolnictwo ekologiczne
- Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi
- Scalanie gruntów

Priorytet 5 Efektywne gospodarowanie zasobami i gospodarka niskoemisyjna

- Zalesianie

Struktura PROW 2014-2020 (4)

Priorytet 6 Włączenie społeczne, redukcja ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich

- Premie na rozwój działalności pozarolniczej
- Podstawowe usługi na obszarach wiejskich i odnowa wsi
- Leader

Budżet PROW 2014-2020 wg priorytetów

Priorytet	Budżet ogółem
1. TRANSFER WIEDZY I INNOWACYJNOŚĆ	151 003 547
2. KONKURENCYJNOŚĆ	4 346 042 575
3. ŁAŃCUCH ŻYWNOŚCIOWY	1 569 010 789
4. OCHRONA EKOSYSTEMÓW	4 229 017 689
5. EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI NATURALNYMI	300 997 069
6. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE I ROZWÓJ GOSPODARCZY	2 148 939 940
Pomoc Techniczna	208 283 391
Zobowiązania z tytułu rent strukturalnych podjęte w okresach programowania 2004-2006 i 2007-2013	560 000 000
RAZEM	13 513 295 000

Przegląd działań i poddziałań PROW 2014-2020

Transfer wiedzy i działalność informacyjna

Szkolenia zawodowe i nabywanie umiejętności

Demonstracje i działania informacyjne:

- (I) Inwestycje w projekty demonstracyjne służące promowaniu innowacji
- (II) Działania upowszechniające dobre praktyki lub innowacyjne rozwiązania

Beneficjenci

- jednostki naukowe i uczelnie
- publiczne podmioty doradcze
- podmioty prowadzące działalność szkoleniową (z wyjątkiem projektów demonstracyjnych)
- szkoły rolnicze lub szkoły leśne, lub CKU, lub CKP

Warunki

- prowadzenie działalności szkoleniowej na terytorium RP
- odpowiedni personel, w tym kadra dydaktyczna
- odpowiednia baza dydaktyczno-lokalowa (z wyj. projektów demonstracyjnych)
- odpowiednie doświadczenie w organizacji działań transferu wiedzy

Odbiorcy

rolnik, domownik, właściciel lasu,
młody rolnik

BUDŻET: 43 mln euro

Planowana liczba odbiorców: 75 970

Kwalifikowalność kosztów: do 100 %

Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw

**Udzielanie pomocy rolnikom lub właścicielom lasów
w korzystaniu z usług doradczych (2 zakresy):**

(I) Świadczenie kompleksowej porady dla rolnika lub grupy rolników

(II) Świadczenie kompleksowej porady dla właścicieli lasów

Wsparcie szkoleń dla doradców

BUDŻET: 65 mln euro

Planowana liczba odbiorców: 51 000

Kwalifikowalność kosztów: do 100 %

Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw

(I) Udzielanie pomocy rolnikom lub właścicielom lasów w korzystaniu z usług doradczych:

- (i) Świadczenie kompleksowej porady dla rolnika lub grupy rolników
- (ii) Świadczenie kompleksowej porady dla właścicieli lasów

Odbiorcy

rolnik, właściciel lasu

(2 porady w okresie programowania)

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 1,5 tys. euro/3 letni program dla rolnika/grupy rolników
- do 1,05 tys. euro/2 letni program dla rolnika/grupy rolników
- do 500 euro/poradę/program doradczy dla właściciela/li lasów

Beneficjenci

- prywatne i publiczne podmioty doradcze

Warunki

- zakres obejmuje zagadnienia, o których mowa w ogólnym opisie działania
- min. **5 rolników** / **3 właścicieli lasów** zadeklaruje udział w przypadku grupowego programu doradczego
- prowadzenie działalności doradczej w RP
- odpowiednia liczba doradców oraz warunki techniczne i lokalowe
- odpowiednie doświadczenie w świadczeniu usług doradczych
- opracowanie programu doradczego dla **rolników** / **właścicieli lasów** z terenu, nie wykraczającego poza granice województwa
- program doradczy obejmuje jednego uczestnika jeden raz

Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw

Wsparcie szkoleń dla doradców

Beneficjenci

- Centrum Doradztwa Rolniczego
- uczelnie i instytuty badawcze

Warunki

- zakres szkolenia obejmuje obszary, o których mowa w ogólnym opisie działania
- prowadzenie działalności szkoleniowej w RP
- odpowiedni personel, w tym kadra dydaktyczna
- odpowiednie warunki techniczne i lokalowe biura
- odpowiednia baza dydaktyczno-lokalowa
- odpowiednie doświadczenie w organizowaniu i przeprowadzaniu szkoleń
- przedłożenie wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy opracowany program szkoleniowy wraz z harmonogramem.

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 200 tys. euro/3 lata szkolenia doradców

Współpraca

Wsparcie na rzecz rozwoju nowych produktów, praktyk, procesów i technologii w sektorze rolno-spożywczym poprzez współpracę w ramach grup operacyjnych na rzecz innowacji EPI

Wsparcie grup na rzecz innowacji EPI utworzonych w celu opracowania i wdrożenia konkretnej operacji.

Beneficjenci - Grupy operacyjne EPI

Warunki

- Przedmiot operacji - produkty oraz praktyki, procesy i technologie związane z produkcją lub przetwarzaniem produktów wymienionych w Załączniku nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
- Przygotowanie planu operacyjnego
- Grupa operacyjna EPI utworzona z min. dwóch różnych podmiotów

rolnicy i ich grupy, posiadacze lasów, instytuty lub jednostki naukowe, uczelnie, podmioty doradcze, organizacje branżowe i międzybranżowe, przedsiębiorcy sektora rolnego lub rolno-spożywczego

Zakres

- rozwój nowych produktów, praktyk, procesów i technologii w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym;
- projekty pilotażowe dotyczące wdrożenia do praktyki rozwiązań uzyskanych w wyniku realizacji operacji z powyższego zakresu;
- tworzenie i funkcjonowanie grup EPI.

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 100% kosztów tworzenia i funkcjonowania grupy EPI i do 1 mln zł – nie więcej niż 10 % całkowitych kosztów kwalifikowalnych
- 100% kosztów prac badawczych, testów, przygotowanie operacji, promocji rezultatów
- koszty inwestycyjne realizacji operacji - % wsparcia zgodnie z odpowiednim działaniem
- do 10 mln zł/EPI na koszty inwestycyjne, w tym prac badawczych, itp.

BUDŻET: 43 mln euro

Planowana liczba beneficjentów: 70

Kwalifikowalność kosztów: do 100 %

Inwestycje w środki trwałe

Inwestycje w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Zakres wsparcia obejmuje inwestycje w:

- rozwój produkcji prosiąt
- rozwój produkcji mleka krowiego
- rozwój produkcji bydła mięsnego
- inne operacje (racjonalizacja technologii produkcji, wprowadzenie innowacji, zmiana profilu produkcji, zwiększenie skali produkcji, poprawa jakości produkcji lub zwiększenie wartości dodanej produktu).

Beneficjenci

- rolnik lub grupa rolników (min. 2)

Warunki

wielkość ekonomiczna gospodarstwa:

- od 6 do 250 tys. euro
- **rozwój produkcji mleka krowiego**
 - do 250 tys. euro oraz min. 25 krów lub 15 krów i deklaracja, iż do dnia ostatecznej płatności zostanie osiągnięty próg min. 25 krów
- **rozwój produkcji mleka krowiego przez Młodego rolnika** – min. 6 tys. euro oraz w wyniku realizacji operacji ma być osiągnięty próg min. 25 krów
- **rozwój produkcji prosiąt** - liczba loch po realizacji operacji – min. 50
- wielkość gospodarstwa 1 do 300 ha

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do **900** tys. zł - rozwój produkcji prosiąt
- do **500** tys. zł - budynki inwentarskie, magazyny paszowe
- do **200** tys. zł pozostałe operacje
- inwestycje o wartości powyżej **50** tys. zł.

BUDŻET: **2 816 mln euro**

Planowana liczba beneficjentów: **51 060**

Kwalifikowalność kosztów:

- nie mniej niż **30 %**
- do **60 %** dla młodych rolników, inwestycji zbiorowych
- do **50 %** dla pozostałych beneficjentów

Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw)

Pomoc przyznawana na restrukturyzację gospodarstwa w kierunku produkcji produktów rolnych, przygotowania do sprzedaży, sprzedaży bezpośredniej lub przetwórstwa produktów pochodzących z gospodarstwa (objętych Zał. 1 do Traktatu TFUE)

Beneficjenci

- rolnik będący osobą fizyczną ubezpieczoną na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie jako rolnik, prowadzącą wyłącznie działalność rolniczą

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 60 tys. zł (zgodnie z biznesplanem)
(w dwóch ratach – 80 % i 20 %)

Warunki

- gospodarstwo o wielkości ekonomicznej do 6 tys. euro
- realizacja biznesplanu restrukturyzacji gospodarstwa
- wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa do co najmniej 6 tys. euro, co najmniej o 20% wartości wyjściowej
- ewidencja przychodów i rozchodów od rozpoczęcia realizacji biznesplanu i przez co najmniej 5 lat od dnia wypłaty drugiej raty pomocy

BUDŻET: 750 mln euro

Planowana liczba beneficjentów: 49 990

Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej

Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych

Beneficjenci

- osoba fizyczna, osoba prawna
- jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 500 tys. zł

Warunki

- prowadzenie działalności gospodarczej (usług rolniczych) jako mikro- lub małe przedsiębiorstwo przez min. 2 lata przed złożeniem wniosku
- złożenie biznesplanu (prowadzenie rentownej działalności w zakresie usług dla rolnictwa)
- deklaracja dokumentowania świadczenia usług rolniczych

BUDŻET : 65 mln euro

Planowana liczba beneficjentów: 520

Kwalifikowalność kosztów: do 50 %

Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej

Premie dla młodych rolników

Beneficjenci

młody rolnik

- osoba, która nie ukończyła 40 roku życia
- posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe
- po raz pierwszy rozpoczyna prowadzenie gospodarstwa rolnego jako kierujący gospodarstwem lub prowadzi je jako kierujący nie dłużej niż 12 miesięcy w dniu złożenia wniosku

Warunki

- kwalifikacje zawodowe potwierdzone odpowiednim świadectwem lub dyplomem, lub odpowiedni staż pracy w rolnictwie (możliwość uzupełnienia wykształcenia w okresie 3 lat)
- przedłożenie biznesplanu (rozwój działalności rolniczej lub przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie)

gospodarstwo młodego rolnika:

- powierzchnia UR równa min. średniej krajowej, a w województwach o niższej średniej – średniej wojewódzkiej
- powierzchnia UR do 300 ha
- min 70% UR stanowi własność beneficjenta lub dzierżawę od Skarbu Państwa lub JST
- wielkość ekonomiczna od 10 do 100 tys. euro

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 100 tys. zł (w dwóch ratach – 80 % i 20 %)

BUDŻET : 585 mln euro

Planowana liczba beneficjentów: 23 390

Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej

Płatności dla rolników kwalifikujących się do wsparcia w ramach systemu dla małych gospodarstw (Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa)

Beneficjenci

- rolnik będący osobą fizyczną

Warunki

Pomoc może być przyznana rolnikowi, który:

- w roku poprzedzającym złożenie wniosku kwalifikował się do uczestniczenia w systemie dla małych gosp.
- trwale przekaze swoje gospodarstwo rolne innemu rolnikowi

Gospodarstwo przejmujące grunty:

- posiada lub osiągnie, po przejęciu gruntów, co najmniej wielkość odpowiadającą:
 - średniej wielkości gospodarstwa w Polsce
 - średniej wielkości gospodarstwa w danym województwie (jeśli średnia powierzchnia gospodarstw w danym województwie jest większa niż średnia wielkość gospodarstwa w Polsce)

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

Wypłacana jednorazowo

- **120% sumy** rocznych płatności, do otrzymania których beneficjent kwalifikuje się w ramach systemu dla małych gospodarstw za okres: od roku przekazania gospodarstwa do 2020 włącznie

BUDŻET : 130 mln euro

Planowana liczba beneficjentów: 42 200

Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych

Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości żywności

Beneficjenci

- rolnicy aktywni zawodowo

Warunki

Wnioskodawca:

- wytwarzający produkty rolne lub środki spożywcze, przeznaczone do spożycia przez ludzi w ramach systemu jakości
- który nie otrzymywał tego rodzaju wsparcia, dla tego samego produktu lub środka spożywczego, w PROW 2007-2013

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 2 tys. euro/gospodarstwo/rok (w okresie 3 lat)
w zależności od systemu

Wsparcie na przeprowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych

Beneficjenci

- podmiot utworzony przez co najmniej 2 producentów, wytwarzających produkty rolne lub środki spożywcze w ramach systemów jakości, zwany „zespołem promocyjnym”

Warunki

- członkowie zespołu uczestniczą w wytwarzaniu produktu rolnego lub środka spożywczego w ramach systemu jakości

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 70 % kosztów kwalifikowalnych działań info-promo

BUDŻET dz. Systemy jakości..: **33 mln euro**

Planowana liczba beneficjentów: **26 450**

Inwestycje w środki trwałe

Inwestycje w przetwórstwo/marketing i rozwój produktów rolnych (Przetwórstwo i marketing produktów rolnych)

Beneficjenci

- osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej:
 - zarejestrowana działalność w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych
 - mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo
- rolnik, domownik, małżonek rolnika podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie (dotyczy rolników rozpoczynających działalność gospodarczą – przetwórstwo)

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- od 100 tys. do 3 mln dla jednego beneficjenta
(do 15 mln zł dla związków grup/zrzeszeń organizacji prod.)
- od 10 do 100 tys. zł dla rolników

BUDŻET: 693 mln euro

Planowana liczba beneficjentów: 2 817

Kwalifikowalność kosztów: do 50 %

Warunki

- zdolność do realizacji i utrzymania planowanego przedsięwzięcia (dane ekonomiczne, biznesplan)
- deklaracja zaopatrywania się (po zakończeniu realizacji operacji) w min. 50% całkowitej ilości surowców do produkcji na podstawie umów min.3-letnich:
 - zawieranych z rolnikami; grupami, organizacjami producentów; związkami grup, zrzeszeniami organizacji producentów; podmiotami wstępnie przetwarzającymi produkty rolne
 - umowy zawierają mechanizm ustalania cen.

Warunku tego nie stosuje się do podmiotów przetwarzających: produkty rolne wytworzone przez ich członków; miód, produkty runa leśnego lub dziczyznę; wyłącznie produkty rolne wytworzone w ramach prowadzonej przez podmiot działalności rolniczej.

Inwestycje w środki trwałe

Inwestycje w przetwórstwo/marketing i rozwój produktów rolnych (Przetwórstwo i marketing produktów rolnych)

Warunki

- szczegółowy wykaz rodzajów działalności objętych pomocą zostanie określony w przepisach krajowych
- inwestycje w sektorach przetwórstwa:
 - mleka, mięsa (bez uboju o dużej skali)
 - owoców i warzyw (bez prod. napojów winopodobnych i winopochodnych)
 - zbóż (bez produkcji siodu)
 - ziemniaków, jaj, miodu, lnu i konopi, roślin oleistych, wysokobiałkowych
 - przetwarzania produktów rolnych na cele energetyczne
 - usługowe zamrażanie wraz z przechowywaniem produktów rolnych
- operacje dotyczące sprzedaży hurtowej produktów rolnych:
 - owoców i warzyw, kwiatów i roślin
 - mleka i wyrobów mleczarskich
 - mięsa i wyrobów z mięsa
 - zboża, rzepaku, szyszek chmielowych
 - materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych
- wsparcie **nie** może dotyczyć budowy nowych zakładów w sektorach przetwórstwa i wprowadzania do obrotu
 - nie dotyczy rolników rozpoczynających działalność gospodarczą
- operacje nie mogą dotyczyć sprzedaży detalicznej
 - nie dotyczy rolników rozpoczynających działalność gospodarczą
 - mleka i wyrobów mleczarskich
 - mięsa
 - owoców i warzyw
 - zbóż

Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich

Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury

ZAKRES: Targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów i usług

Beneficjenci

- gmina/związek gmin
- powiat/ związek powiatów

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 1 mln zł. zł /beneficjenta/okres realizacji PROW 2014-2020

Warunki

operacja:

- realizowana w miejscowości liczącej nie więcej niż 200 tys. mieszkańców
- ogólnodostępna, niekomercyjna
- spójna z dokumentem planistycznym gminy lub lokalną strategią rozwoju gminy, lub planem rozwoju miejscowości

BUDŻET: 75 mln euro

Planowana liczba beneficjentów: 190

Wkład EFRROW: do 63,63 %

Wkład beneficjenta : min. 36,37%

Tworzenie grup i organizacji producentów

Tworzenie grup i organizacji producentów w sektorze rolnym i leśnym

Beneficjenci

- grupy i organizacje producentów rolnych (utworzone po 1 stycznia 2014 roku)
- działające jako przedsiębiorcy, składające się z osób fizycznych, a w przypadku organizacji również osób prawnych i
- działające jako mikro-, małe lub średnie przedsiębiorstwo

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do **100** tys. euro / rok (w zależności od wartości przychodów netto grupy lub organizacji **10% / 8% / 6% / 5% / 4%** w kolejnych latach funkcjonowania) w okresie 5-letnim

Warunki

O wsparcie ubiegać się może:

- grupa/organizacja łączy producentów jednego produktu lub grupy produktów, którzy **nie** byli **członkami**: grupy producentów / wstępnie uznanej grupy producentów / organizacji utworzonej ze względu na ten sam produkt lub grupę produktów, której przyznano pomoc na rozpoczęcie działalności ze środków Unii Europejskiej po dniu 1 maja 2004 r.
- ww. podmioty powinny przedłożyć biznesplan i zadeklarować jego realizację w trakcie trwania 5-letniego okresu wsparcia

Wsparcia **nie** przewiduje się na tworzenie grup i organizacji producentów w kategorii produktu drób żywy (bez względu na wiek), mięso lub jadalne podroby drobiowe (świeże, chłodzone, mrożone)

BUDŻET: 353 mln euro

Planowana liczba beneficjentów: 1 671

Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych

Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof

Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof

BUDŻET: 415 mln euro

Planowana liczba beneficjentów: 4 864

Kwalifikowalność kosztów: do 80 %

Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych

Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof

Beneficjenci

- spółka wodna

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- min 20 tys. kosztów kwalifikowalnych
- do 500 tys. / beneficjenta

Warunki

- realizacja inwestycji jest uzasadniona ekonomicznie, w tym pod względem kosztów, oraz nie jest możliwa bez udziału środków publicznych
- wyłącznie inwestycje przyczyniające się do ochrony upraw rolnych rolników będących członkami spółki wodnej, przed skutkami powodzi lub deszczu nawalnego

Pomoc może być przyznana spółce wodnej, która:

- utworzona została do wykonywania, utrzymywania oraz eksploatacji urządzeń służących do:
 - ochrony gospodarstw członków spółki wodnej przed powodzią
 - melioracji wodnych oraz prowadzenia racjonalnej gospodarki na terenach zmeliorowanych, będących w posiadaniu członków spółki wodnej

Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych

Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof

Beneficjenci

- Rolnik

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- min. 20 tys. zł. kosztów kwalifikowalnych
- do 300 tys. zł

Warunki

- realizacja inwestycji jest uzasadniona ekonomicznie, w tym pod względem kosztów, oraz nie jest możliwa bez udziału środków publicznych
- gospodarstwo, o powierzchni UR co najmniej 1 ha lub nieruchomość służącą do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej
- w gospodarstwie prowadzona jest zarobkowa działalność rolnicza
- zniszczeniu uległo co najmniej 30% odpowiedniego potencjału rolnego w gospodarstwie (w wyniku klęski żywiołowej lub działań podjętych w celu zwalczania lub powstrzymania choroby roślin lub inwazji szkodników)

Pomocy nie przyznaje się, jeżeli szkody powstały w budynkach wchodzących w skład gospodarstwa rolnego oraz uprawach, do których rolnik jest zobowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia obowiązkowego na podstawie obowiązujących przepisów prawa

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

Poddziałania:

- Płatności w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych
- Wsparcie ochrony i zrównoważonego użytkowania oraz rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie

BUDŻET: 1 060 mln

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

Płatności w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych

Beneficjenci

- rolnicy

Warunki

- Zróżnicowane w zależności od pakietów

Wysokość wsparcia

Pakiet	Wysokość wsparcia (rocznie)	Degresywność % stawki
1. Rolnictwo zrównoważone	400 zł/ha	0,1-50 ha 100%
2. Ochrona gleb i wód	543 zł/ha (międzyplony) 450 zł/ha (pasy ochronne)	0,1 - 10 ha – 100% 10 - 20 ha – 50%
3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	1964 zł/ha	
4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000	589-1300 zł/ha w zależności od typu i gatunku ptaków	0,1 - 50 ha – 100% 50 -100 ha – 50% >100 ha – 25% w parkach narodowych – bez degresywności
5. Cenne siedliska poza obszarami Natura	600-1300 zł/ha rok w zależności od typu siedliska	0,1-10 ha – 100% 10-20 ha – 50%

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

Wsparcie ochrony i zrównoważonego użytkowania oraz rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie

Beneficjenci

- rolnicy

Warunki

- Zróżnicowane w zależności od pakietów

Pakiet	Wysokość wsparcia (rocznie)	Degresywność % stawki
6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	750 zł/ha (uprawa) 1000 zł/ha (wytwarzanie nasion/ materiału siewnego)	0,1-10 ha – 100% 10 -20 ha – 50% Płatność przysługuje do maksymalnej powierzchni 5 ha dla poszczególnych gatunków/odmian roślin uprawnych
7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	bydło - 1600 zł/szt. konie - 1550 zł/szt. (klacze zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim) i 1900 zł/szt. (pozostałe rasy) owce - 360 zł/szt. świnie - 1140 zł/szt. kozy - 580 zł/szt.)	Płatność przysługuje do maksymalnej liczby zwierząt w jednym stadzie tj.: (i) krów: 100 sztuk (ii) loch tej samej rasy: 70 loch stada podstawowego świń rasy puławskiej, 100 loch stada podstawowego świń rasy złotnickiej białej oraz złotnickiej pstrej

Rolnictwo ekologiczne

Płatności w okresie konwersji na rolnictwo ekologiczne

Płatności w celu utrzymania rolnictwa ekologicznego

Pakiet	Wysokość wsparcia (rocznie) w okresie konwersji	Wysokość wsparcia (rocznie) w celu utrzymania	Degresywność % stawki
1, 7 Uprawy rolnicze	998 zł/ha	834 zł/ha	0,1 - 50 ha – 100% 50 - 100 ha – 50% 100 -150 ha – 25%
2, 8 Uprawy warzywne	1 557 zł/ha	1 310 zł/ha	
3, 9 Uprawy zielarskie	1 325 zł/ha	1 325 zł/ha	
4, 10 Uprawy sadownicze	1 882 zł/ha (podstawowe) 790 zł/ha (ekstensywne)	1 501 zł/ha (podstawowe) 660 zł/ha (ekstensywne)	
5, 11 Uprawy paszowe na GO	830 zł/ha	617 zł/ha	
6, 12 Trwałe użytki zielone	428 zł/ha	428 zł/ha	

Beneficjenci

- rolnicy, którzy dobrowolnie podejmują się przejść na praktyki i metody/przestrzegać praktyk i metod rolnictwa ekologicznego i spełniają definicję rolnika aktywnego zawodowo

Warunki

- beneficjent posiada gospodarstwo rolne o powierzchni UR nie mniejszej niż 1 ha
- beneficjent prowadzi produkcję rolną, zgodnie z przepisami określonymi w ustawie o rolnictwie ekologicznym i rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007 i posiada wydany zgodnie z nimi certyfikat
- utrzymuje sad przez 2 lata po zakończeniu okresu zobowiązania w przypadku Pakietu 10
- posiada zwierzęta w przypadku Pakietu 5, 6, 11 i 12
- posiada minimalną obsadę zwierząt w przypadku Pakietu 6 i 12

BUDŻET : 700 mln euro

Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami

Płatności dla obszarów górskich (ONW typ górski)

Płatności dla obszarów nizinnych (ONW typ nizinny)

Płatności dla obszarów specyficznych (ONW typ specyficzny)

Płatność ryczałtowa, jednoroczna, do hektara użytków rolnych położonych na obszarach ONW

Beneficjenci

- rolnicy aktywni zawodowo, którzy użytkują grunty rolne położone na obszarach z utrudnieniami naturalnymi lub innymi szczególnymi utrudnieniami

Typ ONW		Dopłata zł/ha/rok
Górskie		450
Nizinne	Strefa nizinna I	179
	Strefa nizinna II	264
Specyficzne		264

Powierzchnia UR ha	Poziom degresywności
do 50	100 %
50,01 - 100	50 %
100,01 - 150	25 %

BUDŻET : 2 330 mln euro

Inwestycje w środki trwałe

Scalanie gruntów

Beneficjenci

- starosta

Kryteria wyboru

- poprawa środowiska przyrodniczego
- poprawa walorów krajobrazowych

Zakres wsparcia

- opracowanie projektu scalenia
- zagospodarowanie poscaleniowe

Warunki - Operacje:

- zgodne z ustawą o *scalaniu i wymianie gruntów*,
- poparte wystąpieniem do starosty ponad 50% właścicieli gospodarstw rolnych z projektowanego obszaru scalenia lub na wniosek właścicieli gruntów, których łączny obszar przekracza połowę powierzchni projektowanego obszaru scalenia
- dla których opracowano założenia do projektu scalenia gruntów
- zgodne z przepisami prawa mającymi zastosowanie do tego rodzaju inwestycji:
 - przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko, w tym na obszarach Natura 2000
 - na obszarach NATURA 2000 oraz innych obszarach chronionych - zgodne z planami zadań ochronnych i planami ochrony przewidzianymi odrębnymi przepisami dla planów – zgodne z ustawą o ochronie przyrody

Pomocy nie przyznaje się na realizację scaleń infrastrukturalnych

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

Opracowanie projektu scaleniowego:

- 800 euro/ha (dolnośląskie, lubelskie, podkarpackie, małopolskie, śląskie, świętokrzyskie)
- do 650 euro/ha (pozostałe woj.)

Zagospodarowanie poscaleniowe:

- do 2 tys. euro/ha (dolnośląskie, lubelskie, podkarpackie, małopolskie, śląskie, świętokrzyskie)
- do 1,9 tys. euro/ha (pozostałe województwa)

BUDŻET: 139 mln euro

Planowana liczba beneficjentów: 85

Kwalifikowalność kosztów: do 100 %

Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów

Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych

Rodzaj wsparcia

Pomoc jest przyznawana w formie ryczałtu :

- jednorazowo za zalesienie gruntów – tzw. **wsparcie na zalesienie**
- maksymalnie przez 5 lat na utrzymanie, pielęgnowanie i ewentualną ochronę przed zwierzyną upraw leśnych – tzw. **premia pielęgnacyjna**
- maksymalnie przez 12 lat na pokrycie utraconych dochodów z działalności rolniczej – tzw. **premia zalesieniowa**

Beneficjenci

- rolnicy - właściciele gruntów przeznaczonych do zalesienia.
- JST będące właścicielami gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne – w zakresie kosztów założenia

Warunki

- Min. powierzchnia gruntu objętego pomocą – 0,1 ha
- Max. powierzchnia gruntu objęta pomocą – 20 ha
- Grunty orne i sady oraz grunty inne niż rolne – wykazane w ewidencji gruntów jako UR lub grunty zadrzewione i zakrzewione na UR niewykorzystywane do produkcji rolniczej.

Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów

Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych

Lp.	Formy pomocy	Jedn.	Grupy gatunków	
			Iglaste	Liściaste
1	Wsparcie na zalesienie			
A	Zalesianie w warunkach korzystnych	zł/ha	6 553	7 152
B	Zalesianie na gruntach o nachyleniu powyżej 12°		7 146	7 624
C	Zalesianie na gruntach erozyjnych		5 012	5 470
D	Zalesianie na gruntach erozyjnych o nachyleniu powyżej 12°		5 711	6 098
E	Zalesianie sadzonkami z zakrytym systemem korzeniowym i mikoryzowanymi w warunkach korzystnych		6 934	4 984
F	Zalesianie sadzonkami z zakrytym systemem korzeniowym i mikoryzowanymi na gruntach o nachyleniu powyżej 12°		7 385	5 366
G	Zabezpieczanie przed zwierzyną - grodzenie 2-metrową siatką met.	zł/mb	8,82	
H	Zabezpieczenie 3 palikami	zł/ha	1 132	
2	Premia pielęgnacyjna na gruntach			
A	w warunkach korzystnych	zł/ha	1 075	
B	o nachyleniu powyżej 12°		1 237	
C	erozyjnych		1 358	
D	erozyjnych o nachyleniu powyżej 12°		1 628	
E	innych niż rolne z wykorzystaniem sukcesji naturalnej		794	
F	innych niż rolne o nachyleniu powyżej 12° z wykorzystaniem sukcesji naturalnej		968	
G	Zabezpieczenie repelentami		424	
3	Premia zalesieniowa			
A	Premia zalesieniowa	zł/ha	1 215	

BUDŻET: 301 mln euro

Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej

Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej

Pomoc przyznaje się w związku z rozpoczynaniem prowadzenia działalności pozarolniczej

Beneficjenci

- osoby fizyczne

Warunki

Wnioskodawca jest beneficjentem działania *Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa* **lub:**

- jest ubezpieczony w pełnym zakresie jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik
- wielkość ekonomiczna gospodarstwa nie większa niż 15 tys. euro
- za rok poprzedzający rok złożenia wniosku przyznano płatność do gruntów rolnych gospodarstwa rolnego
- gospodarstwo położone w gminie wiejskiej, miejsko-wiejskiej (bez miast powyżej 5 tys. mieszkańców), miejskiej (bez miejscowości powyżej 5 tys. mieszkańców)

Biznesplan zakłada, że:

- miejsce zamieszkania wnioskodawcy; główne miejsce wykonywania działalności oraz ewentualna nieruchomość związana z inwestycją znajduje się w miejscowości jak zdefiniowano powyżej
- utworzenie min. 1 miejsca pracy (również samozatrudnienie)

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 100 tys. zł (w dwóch ratach – 80 % i 20 %)

BUDŻET : 413,9 mln euro

Planowana liczba beneficjentów: 16 550

Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich

Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii

ZAKRES:

- Operacje dotyczące zaopatrzenia w wodę lub odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych
- Budowa lub modernizacja dróg lokalnych

Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej

Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury

ZAKRES:

- Budowa, przebudowa, modernizacja lub wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne oraz kształtowanie przestrzeni publicznej

BUDŻET : 1 mld euro

Planowana liczba beneficjentów: 2 740

Kwalifikowalność kosztów: do **63,63 %**

Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich

Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii

ZAKRES: Operacje dotyczące zaopatrzenia w wodę lub odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych

Beneficjenci

- gmina/związek gmin
- spółka, w której udziały mają wyłącznie JST

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 2 mln zł. /beneficjenta/okres realizacji PROW 2014-2020

Warunki

operacja:

- w gminie: **wiejskiej** lub **miejsko-wiejskiej** (z wyłączeniem miast powyżej 5 tys. mieszkańców), lub **miejskiej** (z wyłączeniem miejscowości - powyżej 5 tys. mieszkańców)
- poza aglomeracjami zdefiniowanymi w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych
- niekomercyjna
- spójna z dok. planistycznym gminy lub lokalną strategią rozwoju gminy lub planem rozwoju miejscowości

Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich

Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii

ZAKRES: Budowa lub modernizacja **dróg** lokalnych

Beneficjenci

- gmina, powiat lub ich związki

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 3 mln zł. /beneficjenta/okres realizacji PROW 2014-2020

Warunki

Operacja:

- w gminie: **wiejskiej** lub **miejsko-wiejskiej** (z wyłączeniem miast powyżej 5 tys. mieszkańców), lub **miejskiej** (z wyłączeniem miejscowości - powyżej 5 tys. mieszkańców)
- niekomercyjna
- spójna z dok. planistycznym gminy lub lokalną strategią rozwoju gminy lub planem rozwoju miejscowości
- ma na celu połączenie jednostki osadniczej z istniejącą siecią drogową

Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich

Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej - **Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego**

Odnawianie lub poprawa stanu zabytkowych obiektów budowlanych; zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie

Beneficjenci

- gmina lub instytucja kultury (dla której organizatorem jest JST)

Warunki

operacja:

- w gminie: **wiejskiej** lub **miejsko-wiejskiej** (z wyłączeniem miast powyżej 5 tys. mieszkańców), lub **miejskiej** z wyłączeniem miejscowości - powyżej 5 tys. mieszkańców)
- niekomercyjna, ogólnodostępna, w tym dostępne dla osób niepełnosprawnych
- spójna z dok. planistycznym gminy lub lokalną strategią rozwoju gminy lub planem rozwoju miejscowości
- została zaakceptowana przez JST, które powołało instytucję kultury
- dotycząca obiektu wpisanego do rejestru lub ewidencji zabytków

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 500 tys. zł /beneficjenta/ okres realizacji PROW 2014-2020
- **limit dofinansowania** łącznie z podziałaniem *Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych ...*
na zakres dotyczący: budowy, przebudowy, modernizacji lub wyposażenia obiektów pełniących funkcje kulturalne oraz kształtowania przestrzeni publicznej

Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich

Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury

ZAKRES: Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne oraz kształtowanie przestrzeni publicznej

Beneficjenci

- gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest JST (budowa, przebudowa, modernizacja lub wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne)
- gmina (kształtowanie przestrzeni publicznej)

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- do 500 tys. zł /beneficjenta/ okres realizacji PROW 2014-2020

limit dofinansowania łącznie z poddziałaniem:

Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego...

na zakres dotyczący: budowy, przebudowy, modernizacji lub wyposażenia obiektów pełniących funkcje kulturalne oraz kształtowania przestrzeni publicznej

Warunki

operacja:

- w gminie: **wiejskiej** lub **miejsko-wiejskiej** (z wyłączeniem miast powyżej 5 tys. mieszkańców), lub **miejskich** z wyłączeniem miejscowości - powyżej 5 tys. mieszkańców)
- ogólnodostępna, w tym dostępna dla osób niepełnosprawnych, nie komercyjne
- spójna z dok. planistycznym gminy lub lokalną strategią rozwoju gminy lub planem rozwoju miejscowości
- została zaakceptowana przez JST, które powołało instytucję kultury

LEADER

Wsparcie przygotowawcze

Pomoc ma formę ryczałtowej płatności

Beneficjenci

- stowarzyszenie, fundacja lub związek stowarzyszeń, z wyłączeniem stowarzyszeń JST

Warunki

- obszar wiejski lub zawierający obszar wiejski
- obszar, na którym realizowana ma być LSR, składa się z min. 2 gmin i zamieszkiwany jest przez 30 -150 tys. mieszkańców
- członkami (partnerami) wnioskodawcy jest przynajmniej po jednym przedstawicielu z każdego sektora (społecznego, gospodarczego i publicznego) z każdej gminy, objętej LSR

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

Kwota i wielkość wsparcia zostanie określona na podstawie przeprowadzonej analizy kosztów

BUDŻET DZIAŁANIA LEADER: 735 mln euro

Planowana liczba LGD: 256

LEADER

Realizacja operacji w ramach lokalnych strategii rozwoju

Zakres wsparcia

1. wzmocnienie kapitału społecznego
2. rozwój przedsiębiorczości (bez świadczenia usług rolniczych)
3. dywersyfikacja źródeł dochodu, w tym tworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego tj. infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych w celu udostępniania jej lokalnym producentom
4. podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR w powiązaniu z rozwojem przedsiębiorczości lub dywersyfikacją źródeł dochodów, lub podejmowaniem zatrudnienia, w szczególności rolników i osób długotrwale pozostających bez pracy
5. rozwój produktów lokalnych
6. rozwój rynków zbytu, z wyłączeniem targowisk
7. zachowanie dziedzictwa lokalnego
8. rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury:
 - turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej
 - technicznej, w tym z zakresu gospodarki wodno-ściekowej oraz budowy lub modernizacji dróg lokalnych

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu realizowane będzie poprzez wskazanie w LSR grup defaworyzowanych, które uzyskają wsparcie

LEADER

Realizacja operacji w ramach lokalnych strategii rozwoju

Pomoc ma formę refundacji kosztów

Beneficjenci (w zależności od zakresu operacji)

- osoby fizyczne
- osoby prawne, w tym m.in. kółka rolnicze, jednostki samorządu terytorialnego z wyłączeniem województw, ich związki bądź ich jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, spółdzielnie, kościoły, związki wyznaniowe
- jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną

Pomoc nie może być przyznana przedsiębiorcy, który nie wykonuje działalności jako mikro-, małe lub średnie przedsiębiorstwo.

W przypadku operacji mających na celu rozpoczęcie prowadzenia działalności pozarolniczej pomoc nie może być przyznana osobom fizycznym ubezpieczonym na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników w pełnym zakresie jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik, za wyjątkiem operacji w zakresie przetwórstwa lub sprzedaży produktów rolnych.

Realizacja operacji w ramach lokalnych strategii rozwoju

Pomoc ma formę refundacji kosztów

Beneficjenci (w zależności od zakresu operacji)

Beneficjentem może być LGD jedynie w przypadku:

- operacji **własnych** LGD
- operacji **parasolowych** (beneficjentem ubiegającym się o wsparcie przed podmiotem wdrażającym jest LGD; operacja taka składa się z szeregu **mikroprojektów**, których realizatorami są różnorodne podmioty działające na obszarze objętym LSR)

W przypadku operacji parasolowych odbiorcami realizującymi mikroprojekt mogą być również sformalizowane grupy nieposiadające osobowości prawnej (np. koła gospodyń wiejskich).

W przypadku operacji dotyczących **infrastruktury technicznej**, w tym z zakresu gospodarki wodnej, ściekowej oraz budowy lub modernizacji dróg lokalnych, beneficjentami mogą być jedynie gminy i powiaty oraz ich związki lub jednostki organizacyjne.

Realizacja operacji w ramach lokalnych strategii rozwoju

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

Maksymalna kwota pomocy dla danego rodzaju operacji będzie ustalona przez LGD

- do **2 mln zł /beneficjenta - infrastruktura techniczna**
- do **500 tys. zł/miejscowość - inne operacje** realizowane przez jednostki z sektora finansów publicznych
(nie może przekroczyć 50% możliwej do udzielenia pomocy w ramach tego poddziałania)
- do **500 tys. zł. /beneficjenta** w okresie realizacji Programu - utworzenie **inkubatorów przetwórstwa lokalnego**
- do **300 tys. zł/ beneficjenta/ okres realizacji Programu** – (poza jednostkami sektora finansów publicznych)
(Przy określaniu tego limitu będzie brana pod uwagę także pomoc, jaką dany beneficjent uzyskał w związku z realizacją mikroprojektu w ramach operacji parasolowej. W przypadku podmiotu, który będzie ubiegać się o wsparcie na rzecz sformalizowanej grupy nieposiadającej osobowości prawnej, limit pomocy jest liczony odrębnie na każdą sformalizowaną grupę.)
- do **100 tys. zł /na odbiorcę** realizującego „**mikroprojekt**” (sformalizowaną grupą nieposiadającą osobowości prawnej) w ramach operacji parasolowej
- w przypadku operacji parasolowych całkowita wartość „mikroprojektu” wynosi do **50 tys. zł**, a całkowita wartość operacji parasolowej – **400 tys. zł**
- w przypadku operacji w partnerstwie – limit pomocy każdego z partnerów jest pomniejszany proporcjonalnie
- w przypadku operacji realizowanych poza operacją parasolową całkowita wartość operacji jest większa niż 50 tys. zł

LEADER

Realizacja operacji w ramach lokalnych strategii rozwoju

WYSOKOŚĆ WSPARCIA c.d.:

- w przypadku **jednostek** sektora **finansów publicznych**, wartość realizowanych przez nie samodzielnie **mikroprojektów** nie może przekroczyć **20% danej operacji parasolowej**

(ograniczenie to nie ma zastosowania w przypadku, gdy sformalizowana grupa nieposiadająca osobowości prawnej realizuje mikroprojekt we współpracy z jednostką sektora finansów publicznych, która ubiegała się o wsparcie na rzecz tej grupy)

Intensywność pomocy wynosi od **50%** do **100%**

w przypadku **działalności gospodarczej**

- intensywność wsparcia nie może być wyższa niż **50%**
- a pomoc będzie miała charakter pomocy de minimis.

LEADER

Wdrażanie projektów współpracy

Pomoc ma formę refundacji kosztów

Beneficjenci

- LGD, których LSR zostały wybrane do realizacji i finansowania

Warunki

Pomoc może być przyznana, jeżeli projekt współpracy:

- jest zgodny z LSR wszystkich LGD ubiegających się o wsparcie tego projektu
- jest realizacją wspólnego przedsięwzięcia
- przyczyni się do osiągnięcia wskaźników określonych w LSR wszystkich wnioskujących LGD (tych wskaźników, których osiągnięcie zaplanowano poprzez projekt współpracy) – kryterium mierzalności, określoności w czasie, możliwości osiągnięcia w okresie realizacji projektu

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

- 50 tys. zł - minimalna wartość projektu międzyterytorialnego
- limit pomocy na LGD – do 5% wsparcia kierowanego z Programu na daną LSR w ramach poddziałań *Realizacja operacji w ramach lokalnych strategii rozwoju oraz Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji*.
- Intensywność pomocy – 100% kosztów kwalifikowalnych

LEADER

Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji

Beneficjenci

- LGD, których LSR zostały wybrane do realizacji i finansowania ze środków Programu

Warunki

- zgodność z LSR

ZASADY WSPARCIA:

- Wsparcie nie może dotyczyć kosztów zrefundowanych w ramach innych programów współfinansowanych ze środków funduszy EFSI

WYSOKOŚĆ WSPARCIA:

Intensywność pomocy do 95 % kosztów kwalifikowanych operacji

Zagadnienia geodezyjno-prawne

Rozporządzenia wydawane przez MRiRW do poszczególnych działań PROW 2014-2020 rozstrzygają takie kwestie jak między innymi:

- wskazanie beneficjenta pomocy
- warunki udzielenia pomocy
- zakres pomocy (stawki, koszty kwalifikowalne w tym związane ze sporządzaniem dokumentacji geodezyjno-prawnej w działaniach inwestycyjnych)
- wyłączenia

Zagadnienia geodezyjno-prawne

Przykład obecnie obowiązującego rozporządzenia dotyczącego scalania gruntów

.....

§ 4. 1. Pomoc jest przyznawana w formie refundacji części, związanych z realizacją operacji, kosztów:

1) opracowania projektu scalenia (dokumentacji geodezyjno-prawnej), w szczególności:

- a) pomiarów niezbędnych do opracowania projektu scalenia,
- b) oszacowania wartości gruntów i ich części składowych,
- c) opracowania projektu rozmieszczenia nowych działek dla poszczególnych uczestników scalenia,
- d) wyznaczenia i stabilizacji nowych granic nieruchomości (działek ewidencyjnych),
- e) sporządzenia ostatecznej dokumentacji geodezyjno-prawnej, w tym dokumentacji katastralnej w części dotyczącej gruntów, prowadzonej zgodnie z przepisami prawa geodezyjnego i kartograficznego oraz zasadami sporządzania dokumentacji niezbędnej do ujawnienia w księgach wieczystych decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia;

2) zagospodarowania poscaleniowego związanego z organizacją rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w szczególności:

- a) budowy lub przebudowy wydzielanych w ramach postępowania scaleniowego dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz dojazdów do zabudowań poszczególnych uczestników scalenia, w tym urządzenia przepustów,
- b) korekty przebiegu oraz poprawy parametrów technicznych urządzeń melioracji wodnych niezbędnych do ułatwienia zagospodarowania gruntów,
- c) działań przystosowujących grunty nowo wydzielonych działek do podjęcia na nich racjonalnych prac agrotechnicznych, w tym likwidacji zbędnych miedz i dróg oraz robót rekultywacyjnych umożliwiających ich uprawę mechaniczną,
- d) sporządzenia dokumentacji projektowo-kosztorysowej, obsługi geodezyjnej i nadzoru budowlanego związanego z realizacją zagospodarowania poscaleniowego.

Zagadnienia geodezyjno-prawne

Przykład obecnie obowiązującego rozporządzenia dotyczącego scalania gruntów

§ 5. 1. Do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w § 4 ust. 1, zalicza się koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji, poniesione na:

1) przygotowanie dokumentacji technicznej operacji, w tym:

a) założeń do projektu scalenia,

b) kosztorysów,

c) projektów architektonicznych lub budowlanych,

d) ocen lub raportów oddziaływania na środowisko,

e) dokumentacji geodezyjno-kartograficznej, geologicznej lub hydrologicznej;

2) przygotowanie innych dokumentów niezbędnych do realizacji operacji;

3) analizy i oceny materiałów geodezyjno-kartograficznych pod względem możliwości ich wykorzystania w projekcie scalenia;

4) nadzór urbanistyczny, architektoniczny, budowlany lub konserwatorski;

5) usługi dotyczące zarządzania operacją, w tym obsługę finansowo-księgową;

6) opłaty za patenty lub licencje;

7) sprawowanie nadzoru inwestorskiego lub autorskiego i związane z kierowaniem robotami budowlanymi.

Dziękuję za uwagę